

נע"ם הגליל

נוף – עם – מורשת

הוצאת המכון ללימודי הגליל בשיתוף חברת נעם הארץ
עורך: ד"ר חגי עמיצור

מטיילי קבוצה 2 – מטיילי רחובות על שביל הסנהדרין עם חגי עמיצור – אבי שביל הסנהדרין

בואו לטייל עם חגי עמיצור

התחלות חדשות

ד"ר חגי עמיצור

במהלך החודש האחרון התחלנו סדרת טיולי פריחה בהדרכת נעמי גושן – תותחית אמיתית בנושא צומח. הטיול הראשון התקיים ביום ששי 21.1.22 והתקיים באזור הכרמל: **רקפות ועתיקות בכרמל בהדרכת נעמי גושן**

הטיול הבא ביום ששי 11.2 **כחול ולבן בגליל התחתון**

מוזמנים להצטרף לפרטים והרשמה הקישו **כאן**

מוזמנים לעקוב אחרי הפעילויות שלנו טיולים / קורסים / השתלמויות באתר האינטרנט www.mlh-gsi.org

מטיילים בכרמל – חורבת חרמש בטיול פריחה עם נעמי גושן

מפעילות החודש שעבר – ינואר 2021

טיולים

שביל הסנהדרין – קבוצת החלוצים
שביל הסנהדרין – קבוצת רחובות
שביל הסנהדרין – קבוצת תגליות
עכו עיר מעורבת – קבוצת בשבילוד
מאושה לשרעם – קבוצת מכון אבשלום
שלדגים בשבילי הצפון – שביל יזרעאל מכפר החורש לתימרת

השתלמויות מורי דרך

בחודש האחרון התקיימו 2 השתלמויות מורי דרך לחידוש הרשיון.

ההשתלמויות הפעם היו לכבוד העיר טבריה שבשנים אלו חוגגת 2000 שנים לייסודה.

12.1.22 **טבריה בת אלפיים** – בהדרכת יוסי סטפנסקי

25.1.22 **טבריה – אתרי שביל הסנהדרין – מקברי האמהות לבארה של מרים** – בהדרכת ד"ר חגי עמיצור

מכללת ידיעת הארץ – קורסים מקוונים

מי גילה רז זה לבני? – סוד ורז בצפת במאה ה-16 – מרצה: ד"ר אייל דוידסון

טבריה במפנה המאה ה-20 – פרשיות פחות מוכרות בתולדות טבריה / ד"ר עידו ישראלי

מכללת ידיעת הארץ – קורסים והרצאות לקהל

משנת חכמים – טהרה בגליל לאחר חורבן הבית הרצאה במסגרת ישיבת השמיטה – ישיבת הגולן חיספין לצפיה בהרצאה הקישו **כאן**

קברי צדיקים – מציאות מול מסורת סדרת הרצאות במסגרת בית מדרש שדה יעקב

השתלמויות מורי דרך

במהלך החודש הקרוב נקיים השתלמויות למורי דרך לחידוש הרשיון:

9.2.22 - לשוטט בירושלים הצלבנית / בהדרכת תמר הירדני

לפרטים והרשמה הקישו כאן

22.2.22 – על שביל הסנהדרין מאושה לשפרעם / בהדרכת ד"ר חגי עמיצור

לפרטים והרשמה הקישו כאן

ימי עבר ברחבי הגליל כשהאדמה זעה ורעדה

Johannes Herold : צילום

עדויות לרעש האדמה שפקד את בית שאן והחריב אותה

ד"ר חגי עמיצור - כ"ג שבט

השבוע לפני 1273 שנים התרחש אירוע מטלטל במיוחד בתולדות ארץ ישראל. בכ"ג שבט ד' תק"ט - 18 בינואר 749 לספירה רעדה האדמה.

בגניזת קהיר נשמרו מספר פיוטים ארצישראליים קדומים שנכתבו לצום כ"ג בשבט. צום זה נקבע, כך מתברר, ליהודי ארץ ישראל לזכר החורבן וההרס שנגרמו ברעידת האדמה. בין הפיוטים שנתגלו בגניזה - דף מסידור הכולל פיוט בערבית שתרגומו:

"ובכ"ג בשבט צום לארץ ישראל יקראוהו צום הרעש משום שארץ ישראל רעשה ונפלו ממנה הרבה ערים ומתו תחת החרבות חכמים ויש לו במקראות רמז "בזעם תצעד ארץ". מזמן שחרבה ירושלים עד הזמן שקרה (הרעש) בארץ ישראל מניין בזע"ם"

הפיוט מזכיר את הפסוק בספר חבקוק, פרק ג', פסוק י"ב "בזעם תצעד ארץ". "בזע"ם לחורבן", בגימטריה, לפיה לאותיות הסופיות יש ערך של מאות, (מ"ם סופית=600) הוא 679 שנים לחורבן בית שני. מנייה זו, האופיינית ליהודי ארץ ישראל בתקופה, שמנו שנים הן לבריאת העולם והן לחורבן הבית, מצביעה על שנת 749 לספירה כמועד הרעש.

טיול השבוע – המלצה לטיול

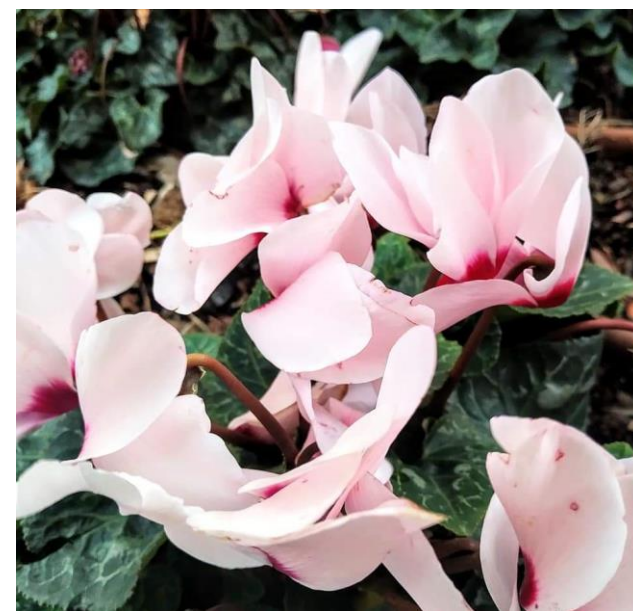
פריחה ביער לביא

מתחת לסלע צומחת לפלא רקפת נחמדת מאד

והפעם נצא ליער לביא.

הגעה: נסיעה על כביש 77 מזרחה לכוון טבריה. לאחר שעוברים את מחלף גולני יש להיצמד לנתיב הימני ולרדת לכביש השירות העובר מאחרי תחנת הדלק. לאחר כ-300 מ' נפנה ימינה אל חניון הנופש הפעיל. נחנה ונצא לסיור קצר ברדיוס של כמה מאות מטרים סביב לחניון.

בהמשך נצא חזרה נעבור מתחת לכביש 77 ובכיכר נפנה ימינה לכביש הישן שהוביל לטבריה. מצד ימין נבחין בפריחה של מאות רקפות, נעבור ליד חניון גדוד 288 ובהמשך בחניון דרום אפריקה. נחזור לכביש הראשי בצומת הכניסה לקיבוץ לביא.

ולא רק רקפות יש שם

שביל הסנהדרין – נקודת ענין

במדור זה נפנה בכל פעם זרקור אל נקודת ענין מיוחדת על שביל הסנהדרין

הגשם גבר. הם הדליקו אורות גבוהים כדי לסנוור את הדמות המתקרבת, וראו כי ידו האחת של האיש בכיס מעילו, ועל פי הבליטה היא אוחזת בחפץ כלשהו.

צבי מלחין עמד בחוץ. "תיזהר! יש לו אקדח" לחשו לו. ברגע שהגיע האיש למקום בו עמד פנה אליו צבי ואמר "מומנטיטו סניור". הוא זינק עליו ושלח את ידו אל כיס המעיל.

קלמנט התחיל לצרוח. צבי אהרוני לחץ על דושת הדלק כדי להגביר את רעש המנוע. כשצבי מלחין התגלגל בבוז שבתעלה לצד הכביש יחד עם קלמנט, זינקו לעזרתו משה תבור ורפי איתן. הם אחזו בקלמנט, דחפו אותו לרצפת המושב האחורי ברכב, ונסעו במהירות מן המקום.

צבי אהרוני אמר לו בגרמנית: "אם תזוז תחטוף כדור בראש". קלמנט ענה: "השלמתי עם גורלי". רפי איתן חיפש על גופו את הצלקות ששימשו כאות זיהוי, והחל לשיר בלבו את שיר הפרטיזנים "זה יום נכספנו לו עוד יעל ויבוא, ומצעדנו עוד ירעים אנחנו פה."

אחרי נסיעה קצרה הם עצרו כדי להחליף את לוחיות הרישוי של הרכב. למעלה משעה נדרשה להם כדי להגיע אל בית המבטחים.

בבית המבטחים קלמנט נחקר בשיטתיות על ידי צבי אהרוני. לאחר שפלט בטעות את מספרו האישי הנכון ב-SS, הודה קלמנט בזהותו האמיתית וחתם על הצהרה כי הוא אדולף אייכמן וכי הוא מוכן לעמוד לדין בישראל.

תוך מספר שבועות התארגן צוות של השב"כ לנסוע לארגנטינה עם אהרוני. בעת החטיפה נהג אהרוני ברכב ולאחר מכן היה היחיד שהורשה לדבר ולחקור את אייכמן. אהרוני הוציא מאייכמן את ההודאה שהוא אכן האיש המבוקש והחתים אותו על מכתב שהוא מוכן לבוא ולהשפט בישראל.

לאחר פרשת אייכמן הוצב אהרוני מטעם המוסד בפריז והיה בין היתר אחראי לאיתור פושעים נאציים נוספים ובראשם יוזף מנגלה. בסיועו של קצין אס אס לשעבר איתר אהרוני, ככל הנראה, את מנגלה בחווה נידחת באזור סאו פאולו בברזיל וערך עליו תצפיות. באותו זמן נקרא בדחפיות לפריז לסייע באיתור הילד יוס'לה שוחמכר ולאחר מכן לא נתבקש עוד להמשיך את המעקב אחרי מנגלה וכך אבדו עקבותיו.

ב-1964 חזר אהרוני לישראל ותוך זמן קצר התמנה לראש אגף המבצעים במוסד (מה שנודע, על פי פרסומים זרים, כ"יחידת קיסריה"). הוא יזם וניהל מבצעים רבים של המוסד שחלקם טרם הותרו לפרסום. בשנת 1970 השתחרר אהרוני משירות המדינה ונסע להונג קונג. אהרוני עבד בהונג קונג במשך כ-5 שנים ובעקבות פטירת אשתו הראשונה נישא בשנית לאזרחית בריטית. כששב לישראל הקים את המכון הישראלי לפוליגרף. בשנת 1980 מכר את חלקו במכון והצטרף לשאול אייזנברג למשך 5 שנים בסין.

בשנת 1985 יצא אהרוני לגמלאות וזמן קצר לאחר מכן, עבר להתגורר עם רעייתו באקסטר שבדרום-מערב אנגליה.

אהרוני נפטר בביתו באנגליה במאי 2012, והותיר אחריו בן ובת.

תיאור לכידתו של אייכמן מתוך אתר האינטרנט של המוסד: בליל ה-11 במאי 1960 בשעה 19:25 המתין שתי מכוניות בצומת הרחובות גריבאלדי דון-טורקואטו וסן מיגאל לאוטובוס מספר 203, מאוטובוס זה היה יורד בכל ערב ריקרדו קלמנט בתחנה הסמוכה לביתו.

היה זה לילה גשום. ברכב הליווי ישבו אברהם שלום, יעקב גת וד"ר אליאן. ברכב הלכידה ישבו צבי אהרוני, רפי איתן, משה תבור וצבי מלחין, שאמור היה ללכוד אותו ב"הורדת זקיף".

הם חנו והרימו את מכסה המנוע כמו מטפלים בתקלה. האוטובוס הגיע, אך האיש לא ירד ממנו. האוטובוס שהגיע רבע שעה מאוחר יותר כלל לא עצר בתחנה. על פי המוסכם הם היו אמורים להסתלק מהמקום כדי לא לעורר חשד. רפי איתן החליט להמתין. אחרי שמונה הגיע אוטובוס נוסף ועצר בתחנה. לפתע ראו את הדמות שחיכו לה מתקרבת לעברם.

חורשת צבי אהרוני

הצועד בשביל הסנהדרין נחשף לפרשיות רבות בתולדות ארץ ישראל ועם ישראל.

המיקטע הראשון המחבר בין בית שערים לנחל ציפורי, עובר במקומות שונים הקשורים גם למורשת קרב ולענינים הקשורים לתולדות מדינת ישראל.

כזה הוא גם הסיפור של צבי אהרוני, שחורשה לזכרו נמצאת על תוואי שביל הסנהדרין בכניסה האחורית המערבית לקיבוץ אלונים.

צבי אהרוני (6 בפברואר 1921 - 25 במאי 2012) היה ראש אגף החקירות בשב"כ, ראש יחידת קיסריה במוסד ונטל חלק בלכידת אדולף אייכמן. הוא נולד בשם הרמן ארונהיים בפרנקפורט על האודר שבצפון-מזרח גרמניה להיינריך, עורך דין מצליח ומראשי הקהילה היהודית בעיר, ולאויגניה לבית סימון, **אחיו הוא פרופ' יוחנן אהרוני - הארכיאולוג הידוע**. עם עליית הנאצים לשלטון עברה המשפחה לברלין. ב-1936 נפטר האב וב-1938, לאחר שסיים את לימודיו התיכוניים, עלה אהרוני לארץ יחד עם אימו ואחיו. עם הגיעו לארץ הצטרף לקיבוץ אלונים שם הכיר את אשתו גאולה. באלונים שימש כבנאי, מקצוע אותו למד בגרמניה ולאחר זמן מה הצטרף למשטרת היישובים העבריים כנוטר בעמק יזרעאל.

ב-1942 התחתן עם גאולה ונאלץ לעזוב את הקיבוץ בעקבות רצונו להצטרף לצבא הבריטי וללחום בנאצים. הוא הוצב במצרים, הוכשר כחוקר שבויים והתקדם עם הצבא הבריטי לצפון אפריקה, לאחר מכן לאיטליה, שם שהה יותר משנה, וסיים את המלחמה בווינה. ב-1946 השתחרר משירותו הצבאי ונרשם לטכניון ללימודי ארכיטקטורה, אך נאלץ להפסיק את לימודיו עם פרוץ מלחמת העצמאות. הוא התגייס להגנה ולצה"ל ולחם בחטיבת כרמלי בתחילה כמפקד מחלקה ואחר כך כמפקד פלוגה.

בתום מלחמת העצמאות השתחרר מצה"ל, התגייס לשרות הביטחון הכללי (שב"כ) והתקדם לתפקיד ראש אגף החקירות. בתחילת 1960, בעקבות ידיעות שהגיעו מהתובע הגרמני פריץ באואר ולבקשתו, נשלח אהרוני לארגנטינה, במטרה לאתר שם את אדולף אייכמן. היה זה לאחר שמספר ניסיונות קודמים לאתרו נכשלו. בעזרתם של עוזרים מקומיים איתר אהרוני את אייכמן תוך שבועיים, צילם אותו במצלמה נסתרת ואימת שהבית שייך לרעייתו וורה. עם החומר שברשותו חזר לארץ ובעקבות זה הוחלט לצאת מייד למבצע ללכידתו.

הדף השבועי

פרשת השבוע וסוגיות ארצישראליות

ד"ר חגי עמיצור

מזה חמש שנים יוצא מידי שבוע דף שבועי העוסק בעניינים מפרשת השבוע ובחיבורם לסוגיות ארץ – ישראליות. ניתן לקבל את הדף בדיוור ישיר מידי שבוע. להצטרפות לקבוצת הדיוור הקישו [כאן](#) את הדפים הקודמים ניתן למצוא באתר האינטרנט שלנו – קישור לדפים הקודמים

החודש התפרסמו הדפים הבאים :

[פרשת בא תשפ"ב](#)

[פרשת בשלח תשפ"ב](#)

[פרשת יתרו תשפ"ב](#)

[פרשת משפטים תשפ"ב](#)

מפעילויות המכון ללימודי הגליל וחברת נעם הארץ

מפעילויות החודש האחרון של המכון ללימודי הגליל וחברת נעם הארץ בהנהלת ד"ר חגי עמיצור - אבי שביל הסנהדרין

עם הפנים לעתיד – רשימת הפעילויות לחודש הקרוב

חודש פברואר בנעם הארץ

טיולים מתוכננים :

28.1.22	עונת השקדיות במוצא – (נדחה בשלב זה) / בהדרכת ד"ר מיכל אורן
3.2.22	שביל הסנהדרין – קבוצת רחובות – מיער לביא לאחוזת נפתלי / בהדרכת ד"ר חגי עמיצור
8.2.22	שביל הסנהדרין - קבוצת תגליות – מאחוזת נפתלי לבית הכנסת העתיק בארבל / בהדרכת ד"ר חגי עמיצור
11.2.22	טיולי פריחה – כחול ולבן בגליל התחתון / בהדרכת נעמי גושן
14.2.22	שביל הסנהדרין – אתרי טבריה / בהדרכת ד"ר חגי עמיצור
16.2.22	שביל הסנהדרין – אתרי טבריה / בהדרכת ד"ר חגי עמיצור
17.2.22	שביל הסנהדרין – מבית הכנסת בארבל לבקעת רקת / בהדרכת ד"ר חגי עמיצור

הרצאות לקהל הרחב :

1.2.22	יום שלישי – 10:15 – 11:15 בית מדרש שדה יעקב – סדרת הרצאות : קברי צדיקים – מציאות מול מסורת / ד"ר חגי עמיצור
1.2.22	יום שלישי – 20:00 – 21:30 מתחם המועצה לישראל יפה – שדרות רוקח 80 ת"א – "70 שנים לא התפללו כאן" – בתי כנסת בקיבוצים חילוניים / ד"ר חגי עמיצור
15.2.22	יום שלישי - 10:15 – 11:15 סדרת הרצאות : בית מדרש שדה יעקב – קברי צדיקים – מציאות מול מסורת / ד"ר חגי עמיצור
15.2.22	יום שלישי - 20:00 – 21:30 מתחם המועצה לישראל יפה – שדרות רוקח 80 ת"א – "בכל זאת יש בה משהו" – בתי כנסת בתל אביב / ד"ר חגי עמיצור

קורסים מקוונים מכללת ידיעת הארץ :

6.2.22	ערי החוף ההסטוריות – ד"ר שי רוזן - הסידרה מתחילה ביום ראשון
6.2.22	מתחילים ביום ראשון 20:30 סדרת הרצאות בימי ראשון בשעה 20:30

השתלמויות מורי דרך לחידוש הרשיון :

9.2.22	לשוטט בירושלים הצלבנית – בהדרכת תמר הירדני
22.2.22	שביל הסנהדרין – מאושה לשפרעם – בהדרכת ד"ר חגי עמיצור

שבתות תוכן :

18.2.22	שבת פרשת כי תשא – בית הארחה בני דן תל אביב – קהילת אלוני הבשן
25.2.22	שבת ויקהל – בית הארחה פוריה – מתפללי בית כנסת חיספין

רוצים שנתאים לכם פעילות ? מחפשים הרצאות מעניינות ממרצים מרתקים עבור הקהילה שלכם ? חוג חברים ? מחפשים שבת תוכן בבתי הארחה / בתי מלון ברחבי הארץ ?

מוזמנים ליצור איתנו קשר 054-9938399 או במייל office@noam-haaretz.com